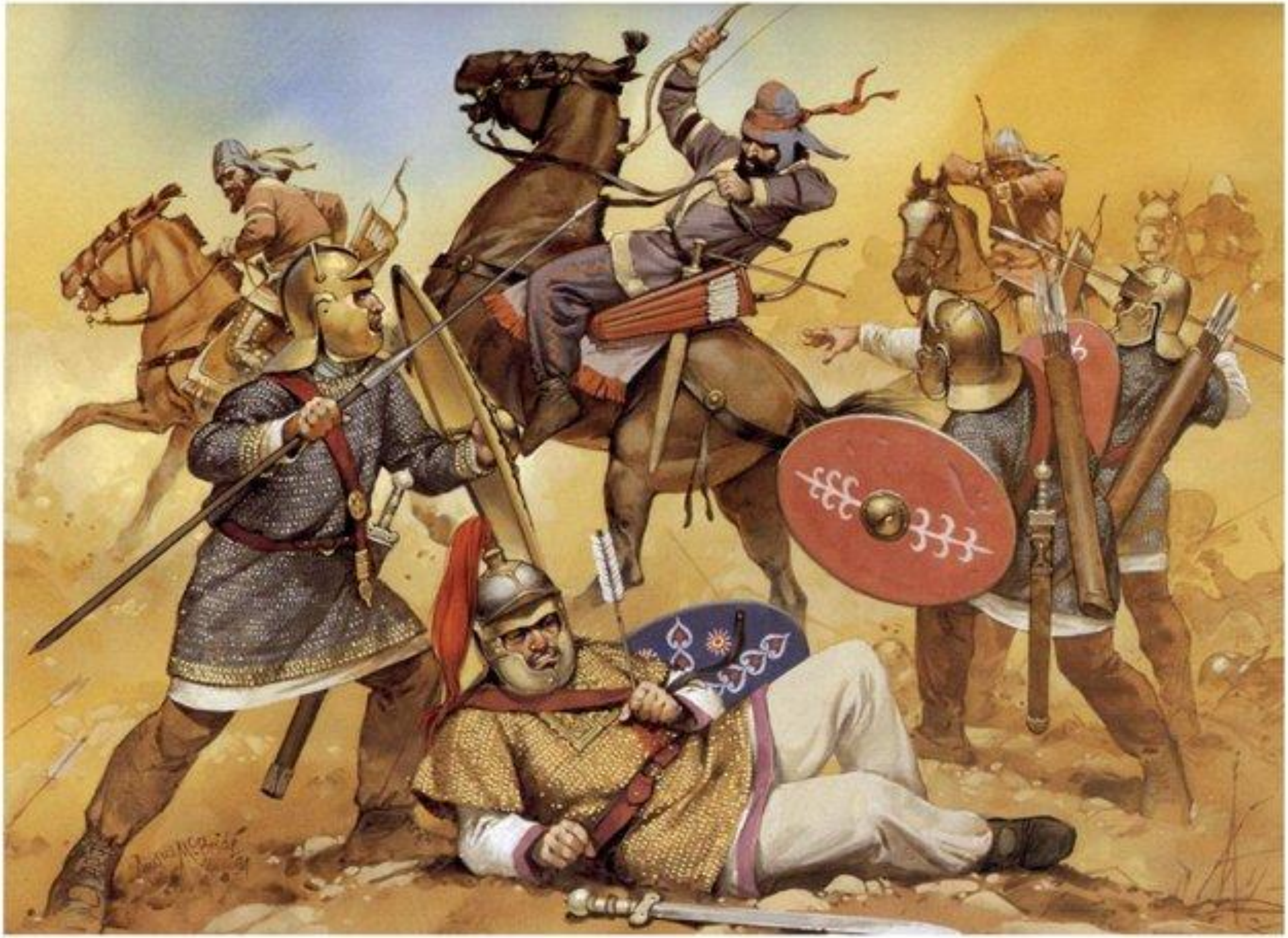

КАВКАЗ-ЭТНО

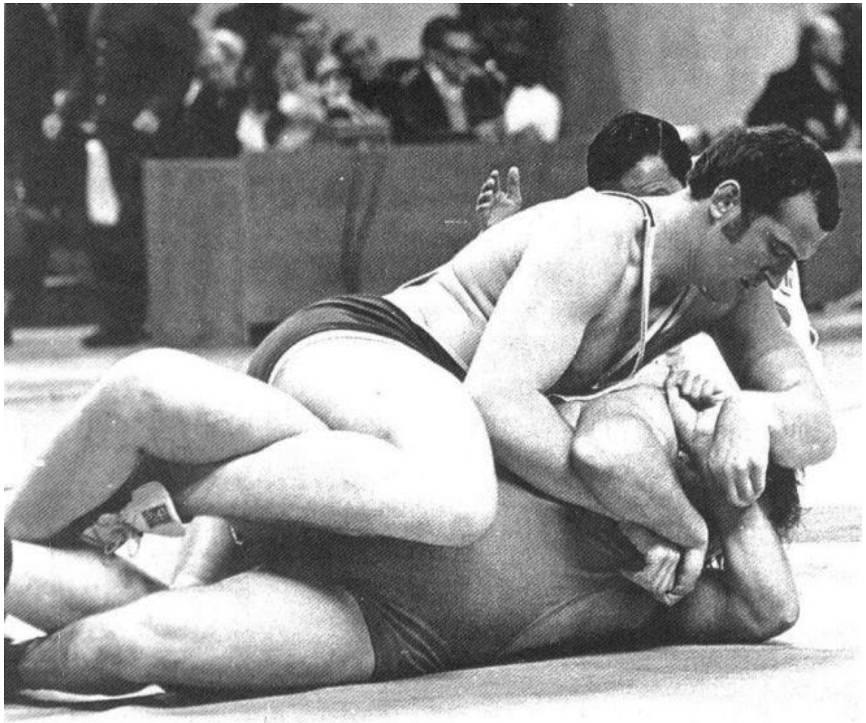

ЧЕРНОЕ МОРЕ
КАСПИЙСКОЕ МОРЕ
ГРУЗИНСКОЕ ЦАРСТВО
ТРАПЕЗУНТСКАЯ ИМПЕРИЯ (с 1204 г)
ИКОНИЙСКИЙ СУЛТАНАТ
ГОСУДАРСТВО ШАХАРМЕНОВ
ГОСУДАРСТВО ИЛЬДЕГИЗИДОВ
ШИРВАН
Терек
Цхуми
Риони
Кутаиси
Кура
Ахалцихе
ТБИЛИСИ
Иори
Алазани
ДЕРБЕНТ
Артануджи
Лоре
Шамхор
ГАНДЗА
ШЕМАХА
Баку
Самсун
Керасунт
ТРАПЕЗУНТ
Чорох
Кари (Карс)
Ани
Аракс
Двин
оз. Севан
ЭРЗИНКА
КАРНУ-КАЛАКИ
Евфрат
Нахичеван
Арчеш
ХЛАТ
Маранд
Тебриз
Ардебиль
оз. Ван
1204
1208
1209
1210
1
2
3
ГРУЗИНСКОЕ ЦАРСТВО в начале 13 века
100 0 100 200 км
Границы Грузинского царства
Территория сферы влияния Грузии
Территории вассалов и данников Грузии
Направление и годы важнейших походов
Цифрами обозначены: 1 Эрзинкайский султанат 2 Каринский эмират 3 Гандзинский эмират

Дзырдуатон куыст

Хъынцъым - тыхсын, æнкъард кæнын.
Монолог - иу адæймаджы ныхас.
Ыстæр - хæстон балц.
Æрттигъ - æртæтигъон æфсæнфындз фат.
Зæппадз - склеп.
Фæдон - байзæддаг (нæ фæстæ чи баззайдзæн уый).
Хъысмæт – цардвæндаг.
Мал – цъыфдзаст.
Азым – аххос.
Сыгъдон - æртхутæг

зæхх пъатæ кæны
тæссæй дымгæ нындзыг
цæуы ыстæры
Дауыт Сослан паддзах ама цагъар
рыгтæ хæзнатæ фестынц
сæркъул паддзæхтæ
дуртæ цæссыг калынц
æхсаргард цæхартæ калы

Гуырдзыстон

Хизы йæ фатæй (знæгтæй);
Йæ арæнтæ йын уæрæх кæны;
Æрхæссы йын хæзнатæ æмæ кад;
Хæссы йæ сæрвæлтау йæ сæр мæлæтмæ;

Цагат Ирыстон

Хъæрзынц нæхиуæттæ;
Адæм сты мæгуыр, æфхæрд, куырм;
Ис дзы хъыг;
Зæрдæтæ сты рыст;
Фыдгултæ зæрдæтæ æрттигътæй кæнынц кæрдихтæ;
Нæй йæм фæкæсæг;
Хъæрзы рæхысты бын.

Æмбисæндтæ

1. Фыдыбæстæ ныййарæг мадау адджын у.
2. Йæхи адæмы чи нæ уарзы, уый æндæр адæмы дæр нæ бауарздзæн.
3. Кæрцæн йе мпъузæн – йæхицæй.
4. Мæсыг хи дурæй хæлы.
5. Æцæгæлон бæстæйы æлдарæй дæр зын цæрæн у.
6. Фыдвæдæй æвæд хуыздæр.
7. Цагъайраджы бæсты – мæлæт хуыздæр.
8. Фыды фарн мæрдтæм нæ цæуы.
9. Чи дæ – диссаг уый нæу, адæмæн цы фæдæ, диссаг уый у.

Цыбыр нывæцæн:

«Ирыстон – мæ райгуырæн бæстæ»

«Кадджын лæг æнусмæ цæры»